

Tennessee Williams

Tramvaj poželjenje

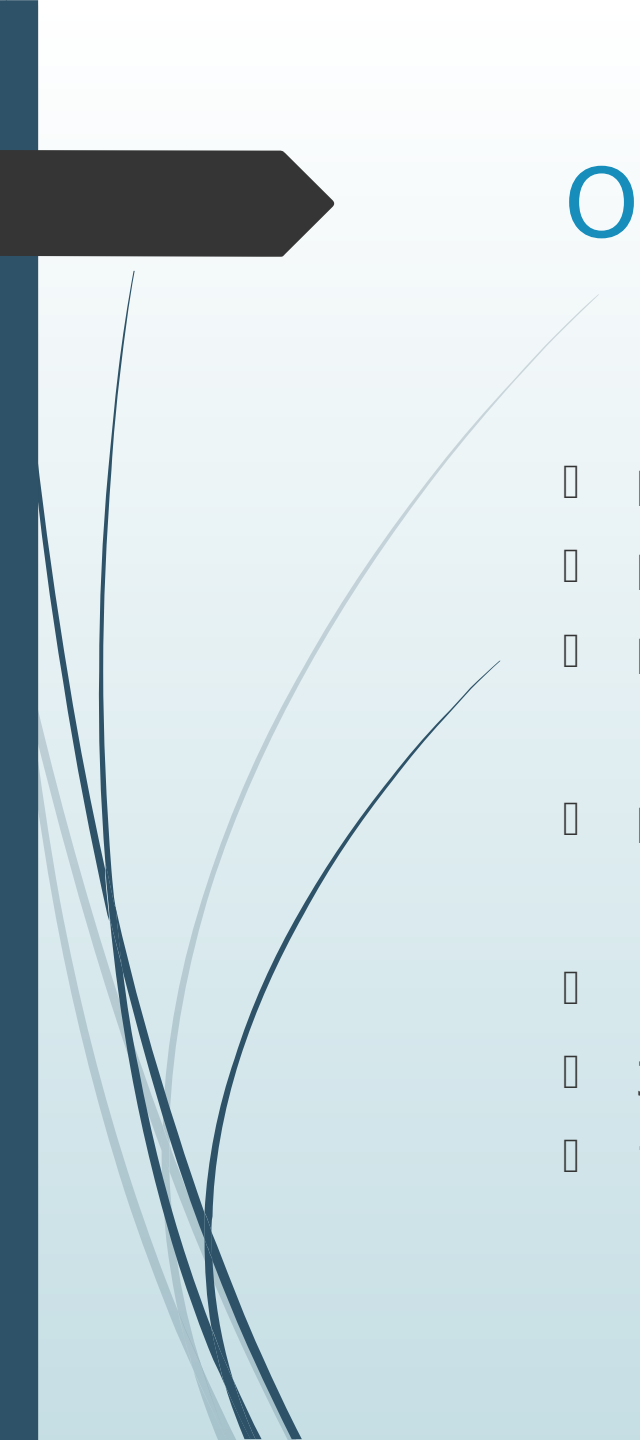
Mentorica: prof. Mojca Stare Aljaž

Avtor: Jaka Šarlah, G 4. B

O avtorju

- ▮ Thomas Lanier Williams
 - ▮ Rojen 26.3.1911
 - ▮ Diplomiral v Iowi
 - ▮ Revščina in priložnostna dela
 - ▮ Šola dramskega pisanja
 - ▮ Frank Merl
 - ▮ Odvisnik
 - ▮ Zdravljenje
 - ▮ Umrl 25.2.1983
-
- ▮ V 2. polovici 20. stoletja velike uspešnice
 - ▮ Generacija ameriških dramatikov

Ostala dela

- ▮ Mačka na vroči pločevinasti strehi (1955)
- ▮ Nenadoma lansko poletje (1958)
- ▮ Mila ptica mladosti (1959)

- ▮ Pisal tudi zgodbe, eseje, poezijo in spomine

- ▮ Tramvaj poželenje dobil Pulitzerjevo nagrado za dramo 1948
- ▮ 3.12.1947 - 17.12.1949 drama igrana na Broadwayu
- ▮ 1951 po drami posnet tudi film

Motivno-tematska analiza dela Tramvaj poželenje

ne zavedajo, kaj delajo.

ČETRTI PRIZOR

/.../

STELLA: Blanche, sinoči si ga videla v najslabši izdaji.

BLANCHE: Nasprotno, videla sem ga v najboljši! Živalska sila je edino, kar ti lahko tak moški nudi, in on je to sinoči krasno pokazal! Ampak s takim se da živet samo na en način – da greš v posteljo z njim! To pa je tvoja stvar – ne moja!

STELLA: Ko si malo odpočiješ, boš videla, da ni tako hudo. Dokler si tu, si ne delaj skrbi za nobeno stvar. Mislim – glede izdatkov ...

BLANCHE: Za naju obe planiram, da naju – izvlečem, obe!

STELLA: Ti si res prepričana, da sem zabredla v nekaj, iz česar bi se rada izvlekla.

BLANCHE: Prepričana sem, da se še vedno dovolj dobro spominjaš Belle Reva, da ti mora bit neznosno živeti v tem stanovanju in s temi pokeraši.

STELLA: Preveč si prepričana, Blanche.

BLANCHE: Ne verjamem, da si iskrena.

STELLA: Ne?

BLANCHE: Razumem, kako se je zgodilo – približno. Videla si ga v uniformi, kot oficirja, ne tu, pač pa –

STELLA: Mislim, da bi bilo čisto vseeno, kje bi ga videla.

BLANCHE: Ne boš menda rekla, da je med vama preskočila tista skrivnostna iskra! Saj se ti bom smejala v obraz.

STELLA: Sploh ničesar več ne bom rekla o tem.

BLANCHE: Prav, potem pa ne!

STELLA: Ampak so stvari, ki se zgodijo med moškim in žensko v temi – in se spričo njih vse drugo zdi – nepomembno. (Premolk.)

BLANCHE: Zdaj mi govoriš o surovem poželenju – golem – Poželenje! – tako se imenuje ta vaš tramvaj, ki ropota skoz četrt, po eni ozki ulici gor, po drugi dol ...

STELLA: Se nisi nikoli peljala z njim?

BLANCHE: Sem me je pripeljal. – Kjer me ne marajo in mi je nerodno ...

STELLA: Se ti potem ne zdi, da je tvoja vzvišenost nekoliko neumestna?

BLANCHE: Jaz se ne čutim niti se ne obnašam vzvišeno, Stella. Verjem mi, da ne! Jaz na to tako gledam. Moškega, kot je on, imaš zato, da greš z njim – enkrat – dvakrat – trikrat, kadar te obsede hudič. Ampak živet z njim? Imet z njim otroke?

STELLA: Sem ti povedala, da ga imam rada.

BLANCHE: Tedaj trepetam zate! Ja, res – trepetam zate ...

STELLA: Če misliš, da moraš trepetat, trepetaj, kaj ti morem.

(Premolk.)

BLANCHE: A sem – lahko – odkrita?

STELLA: Ti kar. Izvoli. Odkrito po mili volji.

(Zunaj se bliža vlak. Ženski molče počakata, da se hrup oddalji. Obe sta v spalnici.

Zaradi vlaka ne slišita Stanleyja, ki je prišel od zunaj. Z zavitki v rokah stoji, skrit pred njima, in posluša preostanek pogovora. Oblečen je v spodnjo majico in zamaščene platnene hlače.)

BLANCHE: On je – ne mi, prosim, zamerit – prostaški!

STELLA: Saj, domnevam, da imaš prav.

BLANCHE: Domnevaš! Toliko vendar nisi mogla pozabiti, kaj so naju učili, da boš zdaj domnevala o kakšnem kavalirstvu v njegovem značaju! Niti koščka, nič! Eh, če bi bil samo – ordiner! Samo plehek – drugače pa dober in vesten – ampak ne. V njem je nekaj naravnost – živalskega. Ne maraš, ne, da ti to govorim?

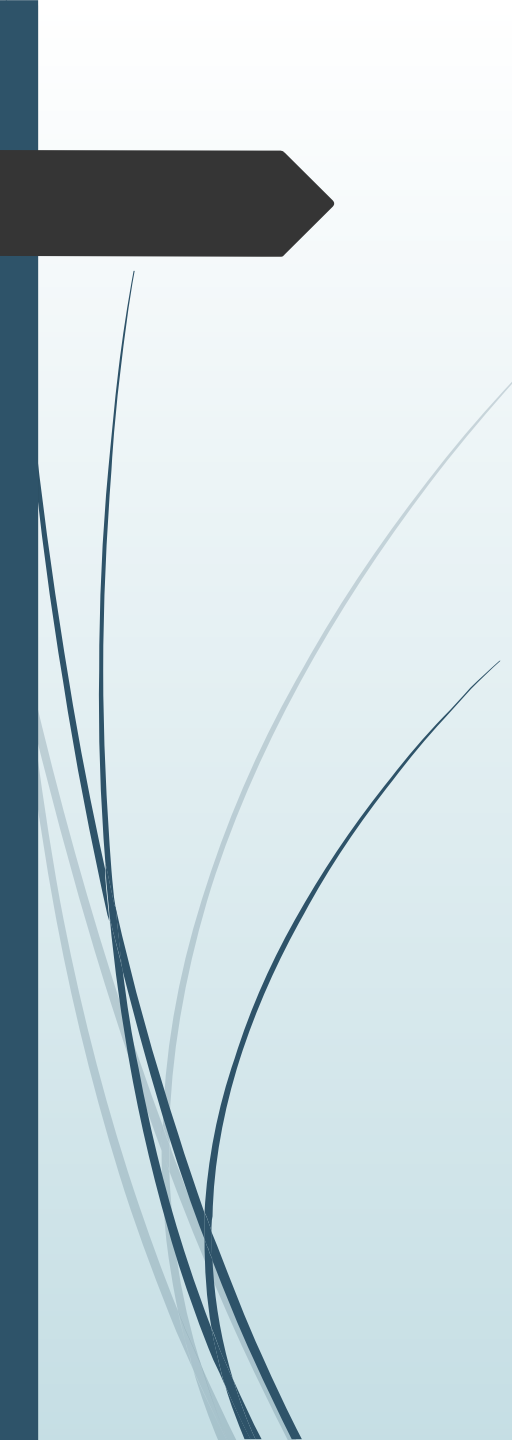
STELLA (mrzlo): Kar, kar, vse povej, Blanche.

BLANCHE: Kot žival se obnaša, ima živalske navade! Tako je, tako se giblje, tako se izraža! Ima celo nekaj – podčloveškega – nekaj, kar še ni čisto na stopnji človeka! Ja, nekaj – opičjega, kot na tistih slikah, ki sem jih videla v antropoloških knjigah! Tisočletja in tisočletja so šla gladko mimo njega in evo ga – Stanley Kowalski –

SVETOVNA KNJIŽEVNOST V DRUGI POLOVICI 20. STOLETJA

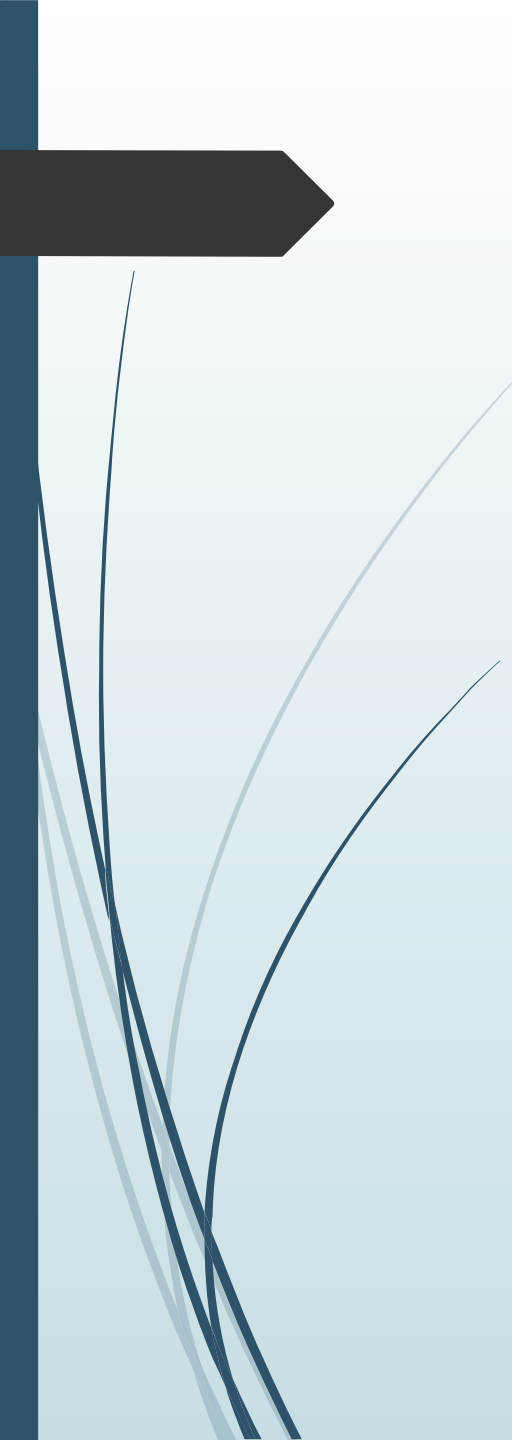
preživeli iz kamene dobe! Prinaša domov meso iz ubijalskih pohodov v džunglo! In ti – ti ga tu – čakaš! Mogoče te bo udaril, mogoče bo zarenčal in te poljubil! Če so seveda poljub že iznašli! Pade noč, zbirajo se še druge opice! Zunaj pred votlino renčijo kot on in žlampajo in žrejo in tacajo! Njegov pokeraški večer! – kot rečeš ti tej opičji veselici! Nekdo bevskne – ena nakaza šavsne po drugi – se že tepejo! Bog! Nemara smo res daleč od tega, da bi bili ustvarjeni po božji podobi, ampak Stella – sestra moja – nekaj smo pa od takrat le napredovali! Take reči, kot je umetnost – in poezija in glasba – take vrste nove luči so medtem vendarle prišle na svet! V določenih ljudeh so pa le vzbrstela nekatera nežnejša čustva! In ta moramo gojiti! In se jih oklepati in jih nositi kot svojo zastavo! Na tem pohodu skozi mrak proti tistemu kar nas pač čaka ... se nikar – nikar ne zaustavljajmo ob surovežih!

(Prevedel Zdravko Duša)

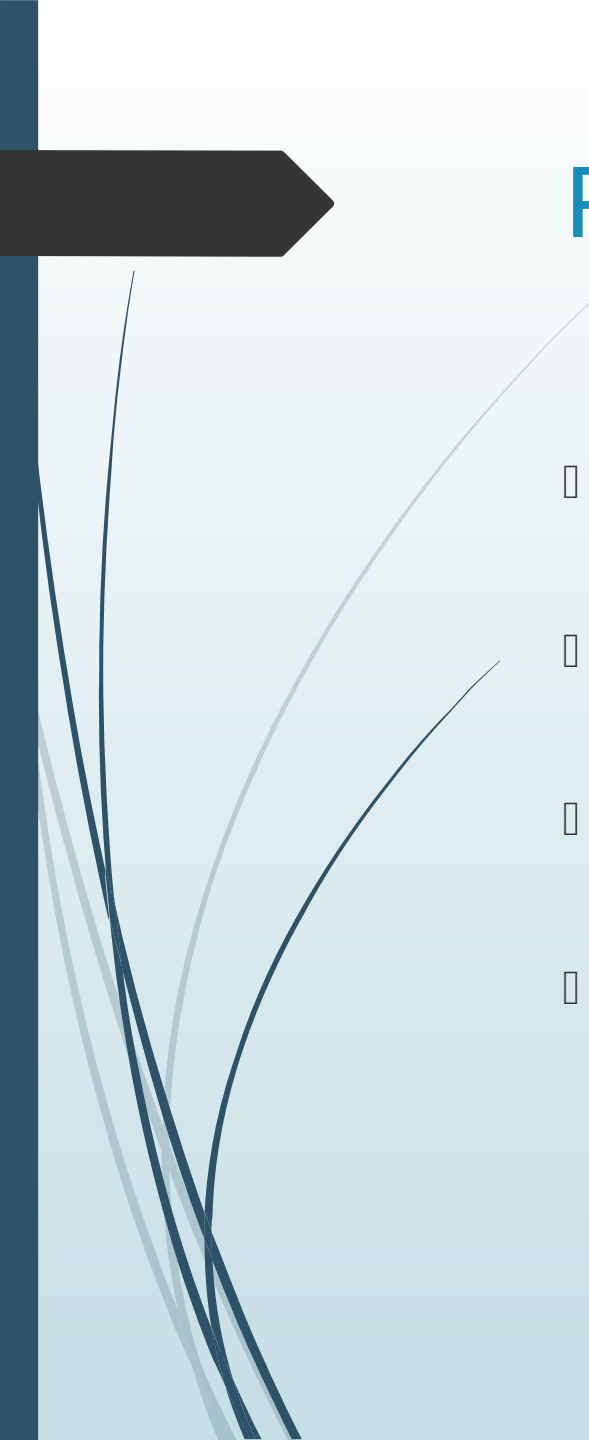
Motivno-tematska analiza dela Tramvaj poželenje

- ▮ Psihološki realizem in tudi nekaj ekspresionizma
- ▮ Analitična zgradba
- ▮ Ideja: spopad med moškim in žensko oziroma med nagonkostjo in kultiviranostjo
- ▮ Blanchin totalni propad
- ▮ ODLOMEK:
- ▮ 4. prizor, dialog med sestrama DuBois (Blanche in Stella)
- ▮ Zaplet drame
- ▮ Začetek živčnega zloma Blanche

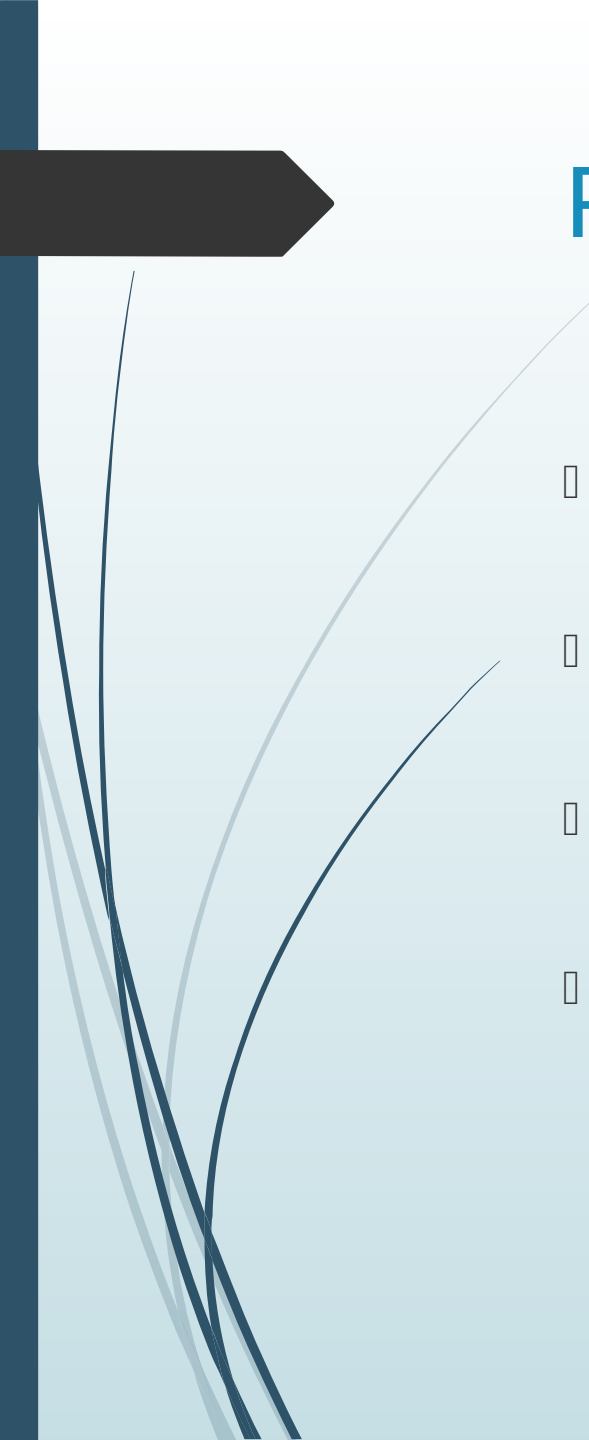
POVZETEK DELA

- Osebe, ki nastopajo v delu
 - sestre DuBois: Blanche in Stella (poročena Kowalski)
 - Stanley Kowalski (Stellin mož)
 - Eunice (Stellina in Stanleyeva sosedka)
 - Harold „Mitch“ Mitchell

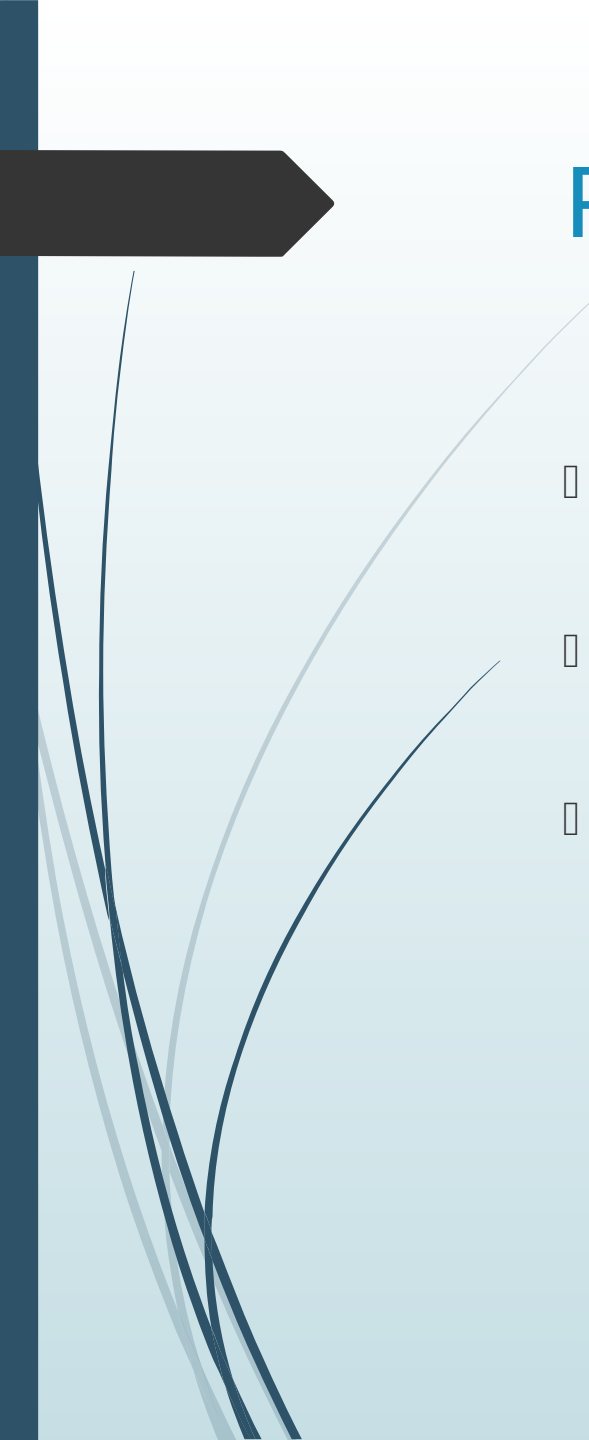
POVZETEK DELA

- ▮ 1. PRIZOR (Stella, Blanche, Eunice)
Blanche se s tramvajem Poželenje pripelje v Elysianske poljane.
- ▮ 2. PRIZOR (Stella, Blanche, Stanley)
Stanley in Blanche se prvič srečata.
- ▮ 3. PRIZOR (Stella, Blanche, Stanley, Mitch, Eunice, pokeraši)
Pokeraški večer.
- ▮ 4. PRIZOR (Stella, Blanche, Stanley)
Dvogovor med Stello in Blanche

POVZETEK DELA

- ▮ 5. PRIZOR (Stella, Blanche, Stanley, Eunice)
Stanley sprašuje Blanchej o njeni preteklosti.
- ▮ 6. PRIZOR (Blache, Mitch)
Zmenek in pogovor v hiši.
- ▮ 7. PRIZOR (Stella, Blanche, Stanley)
Blanchin rojstni dan. Razkritje Blanchine preteklosti.
- ▮ 8. PRIZOR (Stella, Blanche, Stanley)
Soočenje med Blanche in Stanleyem.

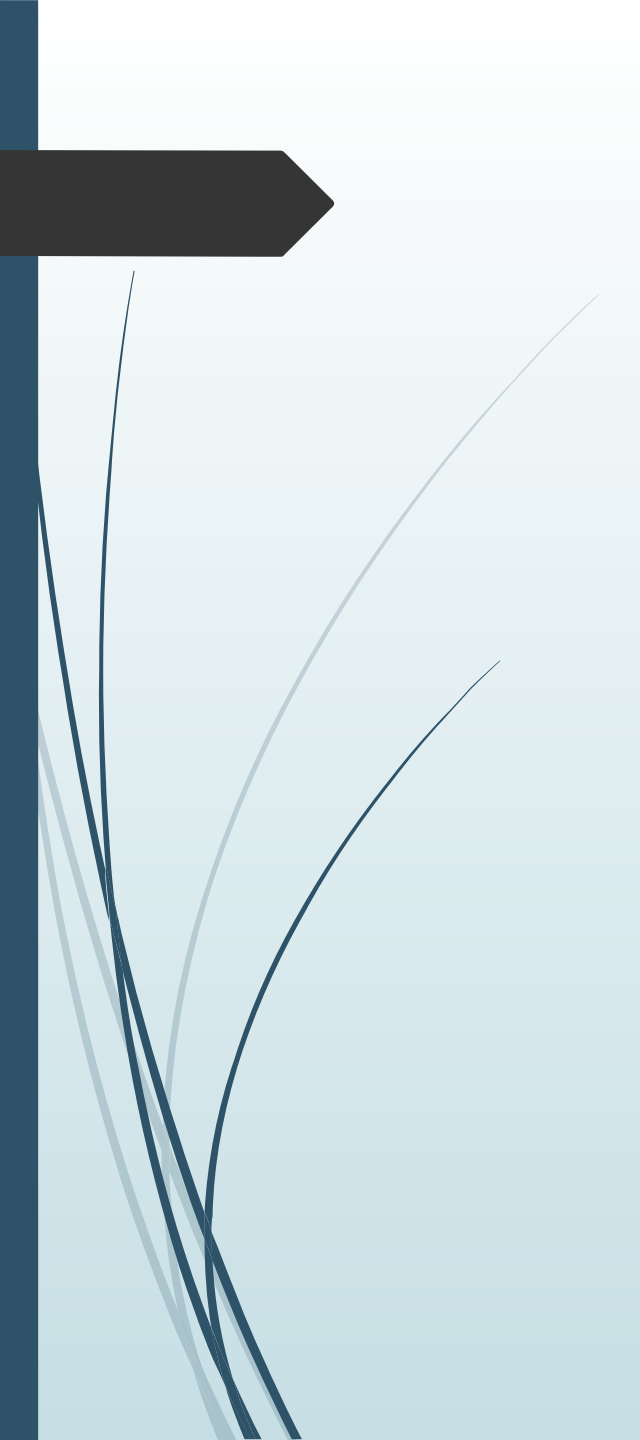
POVZETEK DELA

- ▮ 9. PRIZOR (Blanche, Mitch)
Konfrontacija Mitcha z Blanche.
- ▮ 10. PRIZOR (Blanche, Stanley)
Končno soočenje med Blanche in Stanleyem.
- ▮ 11. PRIZOR (Stella, Blanche, Stanley, Eunice, Mitch)
Doktor in medicinska sestra prideta po Blanche.
„Kdorkoli ste. Vedno sem bila odvisna od pomoči drugih.“

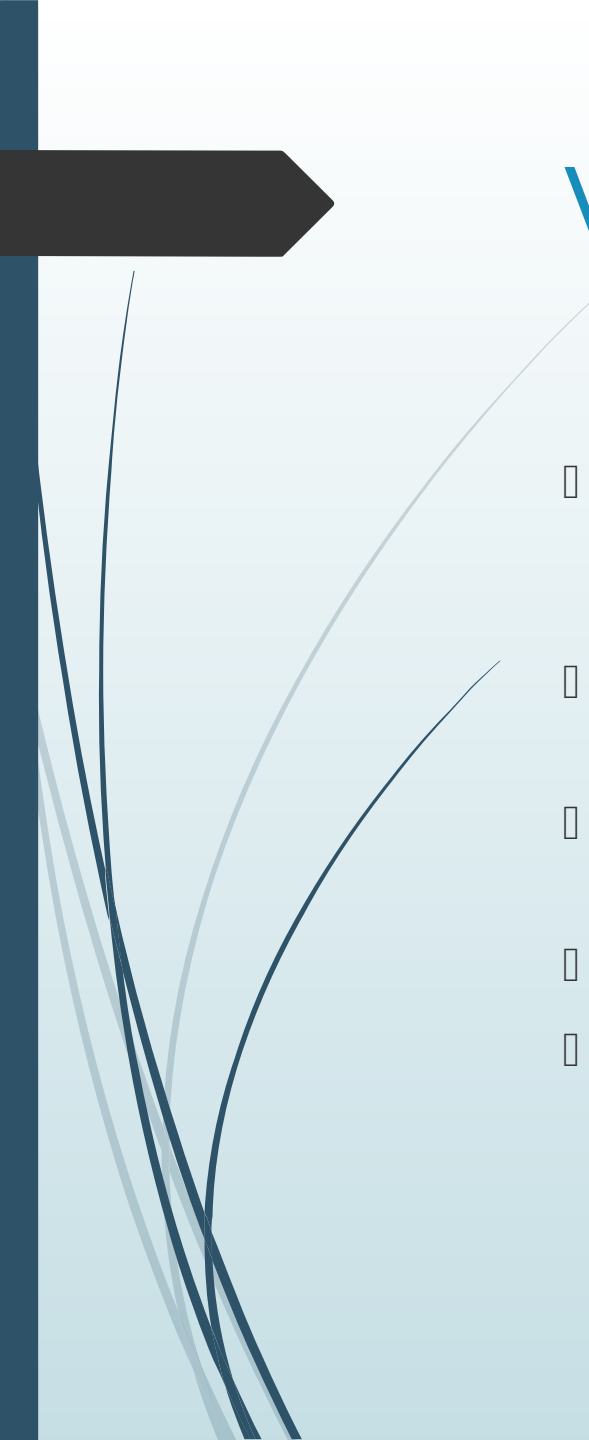
Vrednotenje drame

- ▮ Ideja drame je zahtevna
- ▮ Všeč mi je bil razvoj oseb, preko časa spoznamo kakšni so v resnici
- ▮ Iluzija čistosti
- ▮ Rasizem v New Orelansu
- ▮ Tudi danes opredelimo moškega po enakih vrednotah
- ▮ Kaj danes ljudi pripelje do živčnega zloma in totalnega propada?

Hvala za vašo pozornost

Vprašanja?

Viri in literatura

- ▮ Pavlič Darja, Tone in drugi. 2009. *Berilo umetnost besede Učbenik za slovenščino-književnost v 3. letniku gimnazije*. Ljubljana: Založba Mladinska knjiga.
- ▮ Jesenovec Ana, Lenardič Jaka. 2016. *Književnost na maturi 2017*. Mengeš: Založba ICO, d. o. o.
- ▮ Kralj Lado, Duša Zdravko. 2001. *Ameriška drama dvajsetega stoletja*. Ljubljana: Založba Karantanija.
- ▮ https://en.wikipedia.org/wiki/Tennessee_Williams (20.10.2018)
- ▮ https://en.wikipedia.org/wiki/A_Streetcar_Named_Desire (21.20.2018)